

Riktlinjer för försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd

Dokumentnamn	Riktlinjer för försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd	Antagen	2019-12-03 KS § 224	Beslutsinstans	Kommunstyrelsen
Dokumenttyp	Riktlinjer	Diarienummer	KS 2019/798	Ersätter	KS 2012/43
				Gäller från och med	2020-01-01

Innehåll

Inledning.....	1
Riktlinjernas syfte.....	1
Vansbro kommuns utgångspunkter	1
Utgångspunkter för arbetet	1
Hjälp till självförsörjning.....	2
Författningsbestämmelser.....	3
Socialtjänstlagen	3
Mål och principer.....	3
Skyldighet att rapportera missförhållanden - Lex Sarah	4
Offentlighets- och sekretesslagen (OSL).....	4
Socialstyrelsens allmänna råd och föreskrifter, handböcker och vägledningar.....	5
Kommunala styrdokument	5
Samverkan	5
Samordnad individuell plan.....	5
Barns bästa och barnperspektiv	6
Gode män och förvaltare	6
Ombud och biträde	6
Samtycke och undantag	7
Möjlighet att hänvisa till enskildas eget ansvar	7
Förebyggande insatser	8
Rådgivning, budget- och skuldrådgivning.....	8
Handläggning av ärenden.....	8
Handläggningstider.....	8
Aktualisering av ärenden	8
Hantering av ansökningar	9
Grunder för bedömning av rätt till bistånd	9
Detta ska alltid övervägas först	9
Arbetsplan	11
Utredning och beslutsunderlag	11
Handlingar som ska kontrolleras	11

Tillgångar	12
Inkomster som i sin helhet reducerar försörjningsstödet	12
Överskjutande inkomst från tidigare månader	14
Utgifter	15
Hushållstyper	15
Giftna men ej sammanboende	15
Underårig som bildat familj	16
Hushåll med underåriga barn	16
Hushåll där barn bor växelvis hos föräldrarna	16
Formulering av beslut	16
Utanordning, utbetalning samt rekvisition med mera	16
Återkrav och återsökning	16
Försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd enligt 4 kap 1 § Socialtjänstlagen	17
Försörjningsstöd – Riksnorm	17
Barns behov	17
Boende	17
Cykel	18
Dator	18
Fritidsaktiviteter	18
Hälsa	18
Kläder	18
Umgänge med förälder	18
Merkostnad för umgänge med barn	19
Resor och rekreation	19
Skolmåltidsavgift	20
Spädbarnsutrustning	20
Övrigt försörjningsstöd till skälig kostnad	20
Arbetskläder	21
Arbetsresor	21
Resor med egen bil	21
Boendekostnader	21
Bostadsrätt eller villa	22
Andrahandsboende	23
Inneboenderum	23
Hushåll endast med barn över 18 år	24

Övriga boendeformer.....	24
Barnomsorgsavgift.....	24
Begravning	24
Dator.....	25
Fackföreningsavgift och A-kassa	25
Fastighetsavgift	25
Flyttkostnader.....	25
Fritidsaktiviteter	26
Färdtjänstavgift.....	26
Glasögon/linser.....	26
Hemförsäkring.....	26
Hemtjänstavgift	26
Hemutrustning	26
Komplettering	26
Begränsad hemutrustning	27
Hel hemutrustning	27
Hushållsel.....	27
Internet och bredband.....	27
Kläder och skor utöver det som ingår i riksnormen	27
Rätt till bistånd vid frånvaro.....	28
Patientavgift vid dygnet runt vård på sjukhus	28
Sjukvård och medicin.....	28
Resor.....	28
Rekreationsresor	28
Återföreningsresor	29
Återvandningsresor	29
Domstolsresor.....	29
Skulder	29
Hyresskulder.....	29
Skuld för hushållsel	30
Övriga skulder	30
Sparande	30
Tandvård.....	30
Telefon	32
Jobbstimulans	32

Ekonomisk hjälp enligt 4 kap 2 § SoL	33
Hyresskulder och el-skulder	33
Andra skulder	33
Annat bistånd jml. SoL 4 kap 2 §	33
Utländska medborgare.....	33
Med uppehållstillstånd.....	33
Utan uppehållstillstånd	33
Asylsökande och övriga personer som sökt uppehållstillstånd	34
Nyanlända invandrare.....	34
Ersättning efter att etableringsplanen är slut	35
EU-medborgare	35
Yrkesverksamma personer	36
Egenföretagare.....	36
Arbetssökande	36
Icke yrkesverksamma personer	37
Tillfällig vistelse i Sverige.....	37
Akut nödsituation	37
Särskilda målgrupper.....	37
Våld i nära relationer	37
Uppdrag till kommunal arbetsmarknadsenhet eller annan	38
Uppföljning av åtgärder för rehabilitering till egen försörjning.....	38
Omprövning av beslut	38
Överklagande	38

Inledning

Kommunstyrelsen i Vansbro kommun har befogenhet att utfärda riktlinjer som är styrande för verksamheterna. Detta dokument innehåller anvisningar för arbetet med försörjningsstöd ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen. I dokumentet används begreppet socialtjänsten som sammanfattning för dessa verksamheter.

Riktlinjernas syfte

Riktlinjernas syfte är att säkerställa rättssäkerhet och en så hög grad av likabehandling som möjligt. Riktlinjerna ska ge stöd i det praktiska arbetet med utredningar, bedömningar och beslut. De ska ge stöd i att tolka lagstiftningen genom de individuella behovsbedömningar som alltid ska göras samt ge information till medborgare som kommer i kontakt med kommunstyrelsens verksamheter. Utifrån socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd ger riktlinjerna vägledning för handläggningen av ekonomiskt bistånd i Vansbro kommun.

Kommunens riktlinjer utgör ett komplement till lagstiftning, prejudicerande domar, förordningar, föreskrifter och allmänna råd. Lagen är överordnad riktlinjer.

Riktlinjerna gäller för Försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd i Vansbro kommun.

Vansbro kommuns utgångspunkter

Syftet med riktlinjerna är lika behandling när det gäller såväl bidragsnivå och förutsättningar för rätt till ekonomiskt bistånd som insatser som ska erbjudas från socialtjänstens sida. Riktlinjerna ska samtidigt ge stöd och vägledning för arbetet. Riktlinjerna anger vad som är skälig levnadsnivå i normalfallet men ska inte tolkas som absoluta regler. Enligt socialtjänstlagen ska en individuell behovsprövning alltid göras och om sakliga skäl föreligger motiverar detta avsteg från riktlinjerna. Utgångspunkten vid den individuella behovsprövningen är vad som skiljer den enskilde från andra i samma situation med hela kommunen som jämförelseunderlag. Även de krav som ställs på den biståndssökande ska anpassas efter dennes individuella förmåga och förutsättningar. Ny lagstiftning och rättsliga utslag i domstol finns inte kontinuerligt inarbetade i riktlinjerna men måste fortlöpande beaktas.

Utgångspunkter för arbetet

Reglerna i socialtjänstlagen innebär att var och en i första hand är skyldig att själv försöka tillgodose sitt behov och att det ekonomiska biståndet ska vara en tillfällig hjälp. Grunden är därför att den enskilde ska klara sin försörjning på egen hand genom lönearbete, inte genom ekonomiskt bistånd. Arbete gör den enskilde delaktig i samhället och gör att individen bidrar till samhället vilket stärker självkänslan. Därför ska den som är arbetslös och söker försörjningsstöd erbjudas ett strukturerat stöd i att söka arbete för att på så sätt uppnå egen försörjning. Det är detta som menas med att biståndet ska utformas så att det stärker den enskildes resurser att leva ett självständigt liv. Genom det ekonomiska biståndet ska den enskilde tillförsäkras en skälig levnadsnivå. I förarbeten till lagen sägs att nivån inte ska överstiga vad en låginkomsttagare i allmänhet har råd att kosta på sig. Vad som är skäliga

kostnader när det gäller de dagliga levnadsomkostnaderna inom ramen för riksnormen finns angivet i lagen. Vad som kan anses vara skälig levnadsnivå utöver riksnormen anges i lagen och dessa riktlinjer. Det gäller såväl kostnader inom försörjningsstödet som övrigt ekonomiskt bistånd till livsföringen i övrigt. Bidrag utöver norm ska utges restriktivt. Under handläggningen ska barnets bästa alltid beaktas och dokumenteras.

Grundläggande bestämmelser

Arbetet med ekonomiskt bistånd är ett tvådelat uppdrag:

Hjälpa människor att finna vägar till självförsörjning.

Pröva rätten till ekonomiskt bistånd under tiden.

Hjälp till självförsörjning

Arbetslinjen ska gälla. Enskilda ska kunna försörja sig genom arbete och vid behov stötts för att klara detta. Arbetslinjen innebär att individens förmågor sätts i fokus, snarare än oförmågor. Utgångspunkten är att människor både vill och kan ta ansvar för sin egen försörjning. Därför blir verksamhetens främsta uppgift att genom aktiva insatser och genom motivations- och förändringsarbete skapa förutsättningar för den enskilde att ta detta ansvar. Enskilda kan inte välja att leva på bidrag framför att ta ett arbete. Den som inte kan arbeta ska erbjudas arbetsrehabilitering till lämpligt arbete eller motiveras ansöka om ersättning från Försäkringskassan.

Den enskilde ska erbjudas relevanta insatser och ställas inför krav på motprestationer utifrån sina förutsättningar. Verksamma insatser ska tillhandahållas både för att rehabilitera icke arbetsföra personer och för att stärka arbetsföra personers anställningsbarhet och återinträde på arbetsmarknaden. Krav på deltagande i en viss aktivitet ska alltid föregås av en individuell bedömning av den biståndssökandes behov och förmåga.

De insatser som ska erbjudas är beroende av vilket hinder för självförsörjning den enskilde har. Förutsättningar ska skapas för den enskildes inflytande och delaktighet i planeringen där fokus ska ligga på att undanröja försörjningshindret och på den snabbaste vägen till egen försörjning. Detta innebär att individen kan få välja bort en önskad insats till förmån för ett enkelt arbete.

Det är viktigt att familjer som är nyanlända till Sverige och Vansbro snabbt skaffar sig egen försörjning då forskning har visat att barn i familjer med yrkesarbetande föräldrar har bättre förutsättningar i sina liv än barn i bidragsmottagande familjer. Ur ett jämställdhetsperspektiv är det särskilt viktigt att kvinnor erbjuds stöd och insatser i lika stor utsträckning som män.

Arbets sättet ska vara strukturerat och en arbetsplan ska alltid upprättas där det framgår vilka krav på motprestationer socialtjänsten ställer för att försörjningsstöd ska kunna utgå. Arbetsplanen ska regelbundet följas upp och insatsens resultat ska utvärderas. Planen ska justeras utifrån resultat och framgång. Nya insatser kan då beslutas.

Författningsbestämmelser

Socialtjänstens arbete med ekonomiskt bistånd regleras i huvudsak genom Socialtjänstlagen (2001:453) SoL, Förvaltningslagen (1986:223), Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och Kommunallagen (1991:900). Det dagliga arbetet regleras också genom en mängd ytterligare lagar, exempelvis Äktenskapsbalken (1987:230), Sambolagen (2003:376), Föräldrabalken (1949:381), Lagen om mottagande av asylsökande m.fl (LMA), Lagen om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare (2010:197) samt Socialförsäkringsbalken (2010:110).

Ytterligare anvisningar kan hämtas från förarbetena till respektive lag. Vägledning kan ges från prejudicerande domar. Riktlinjerna kompletteras efter hand utifrån ny lagstiftning och prejudicerande domar. Detta sker dock inte omgående efter att ny lagstiftning eller prejudicerande dom kommit varför det är viktigt att förvaltningens tjänstemän hela tiden bevakar området. Förteckning över relevanta författningsbestämmelser, vägledande domstolsavgöranden samt annan vägledning finns i Vansbro kommuns, Socialt stöd och omsorgs kvalitetsledningssystem.

Socialtjänstlagen

Mål och principer

Socialtjänstens mål och lagens intention regleras i portalparagrafen (1 kap. 1 § socialtjänstlagen). Målet är att den enskilde ska kunna leva ett självständigt liv. Inriktningen för socialtjänstens arbete ska vara att frigöra och utveckla individens egna resurser. Varje människa har själv ansvar för sitt liv och socialtjänstlagen ska inte ta över den enskildes ansvar. Frivillighet och självbestämmande ska vara vägledande i kontakten med den enskilde.

Socialtjänstens verksamhet ska präglas av helhetssyn och kontinuitet. Det innebär bland annat att den enskildes sociala situation och de problem som personen upplever ska ses i förhållande till hela den sociala miljön. Hänsyn ska inte bara tas till familjen utan även den enskildes situation när det gäller arbete, bostad och fritidsaktiviteter. Socialtjänsten ska sträva efter att finna en samlad lösning på de sociala svårigheterna i den enskildes situation.

God kvalitet

Socialtjänstens insatser ska vara av god kvalitet (3 kap. 3 § socialtjänstlagen). Kvalitet innebär att en verksamhet uppfyller de krav och mål som gäller för verksamheten i enlighet med de lagar och andra föreskrifter som styr verksamheten. Socialstyrelsen ger dessa exempel på vad som menas med god kvalitet:

- Att den enskilde anser sig bli bemött med respekt
- Att den enskilde får tillräckligt med information så att denne kan ta vara på sina rättigheter och att verksamheten bedrivs så att den enskildes rättssäkerhet garanteras

- Att insatserna utformas efter den enskildes behov och så långt det är möjligt i samråd med den enskilde
- Att insatserna utformas så att de inriktas på att frigöra och utveckla den enskildes resurser
- Att barnperspektivet särskilt beaktas i verksamheten

Rätten till bistånd - 4 kap. 1 § socialtjänstlagen

Ekonomiskt bistånd är samhällets yttersta skyddsnät för människor som inte själva kan tillgodose sina behov och är tänkt som en tillfällig lösning. Den enskilde har själv ett eget ansvar för sitt liv. Detta innebär att alla möjligheter som finns till egen försörjning ska utnyttjas innan rätten till bistånd träder in. Biståndet ska tillförsäkra den enskilde en skälig levnadsnivå. Insatserna för den enskilde ska inriktas på att såväl avhjälpa det aktuella behovet som att underlätta för den enskilde att själv klara sin försörjning i framtiden.

Skyldighet att rapportera missförhållanden - Lex Sarah

Lex Sarah är en del av det systematiska kvalitetsarbetet. Syftet med Lex Sarah är att verksamheten ska utvecklas och missförhållanden förebyggas, samt om de ändå uppstår, rättas till. Målet är att den enskilde får insatser av god kvalitet och skyddas från missförhållanden.

Var och en som fullgör uppgifter inom socialtjänsten ska medverka till att den verksamhet som bedrivs och de insatser som genomförs är av god kvalitet. Enligt bestämmelserna om Lex Sarah ska anställda genast rapportera missförhållanden eller påtaglig risk för missförhållanden till den som bedriver verksamheten.

Offentlighets- och sekretesslagen (OSL)

Bestämmelser om sekretess inom socialtjänsten finns i offentlighets- och sekretesslagen. Sekretess gäller inom socialtjänsten för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men (1 kap. 26 § OSL). Undantag från sekretessen kan göras när det finns ett samtycke från den enskilde eller om det finns reglerat i lag. Inför utlämnande av sekretessbelagda uppgifter ska en sekretessprövning alltid göras.

Socialstyrelsens allmänna råd och föreskrifter, handböcker och vägledningar

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd är utöver lagstiftningen styrande och vägledande för arbetet.

Varje socialsekreterare bör ha tillgång till Socialstyrelsens handböcker om ekonomiskt bistånd, handläggning samt dokumentation.

- SOFS 2013:1 Allmänna råd om Ekonomiskt bistånd. Tillhörande handbok Ekonomiskt bistånd – Handbok för socialtjänsten (2013).
- SOFS 2014:5 Dokumentation i verksamhet som bedrivs med stöd av SoL, LVU, LVM och LSS. Tillhörande handbok Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten (2015).
- SOFS 2011:9 Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om Lex Sarah. Tillhörande handbok Lex Sarah – Handbok för tillämpningen av bestämmelserna om Lex Sarah (2013).
- Socialstyrelsens vägledning – Rätten till socialt bistånd för medborgare inom EU/EES-området (2014).
- Socialstyrelsens vägledning – Barnperspektiv vid handläggning av ekonomiskt bistånd (2003)
- Socialstyrelsens vägledning – Vräkningsförebyggande arbetet – stöd till socialtjänsten och andra aktörer (2008)

Kommunala styrdokument

Strategiska planen för Vansbro kommun

Samverkan

Samverkan ska ske i samråd med den enskilde utifrån den enskildes behov med lämpliga myndigheter och fristående aktörer, för att möjliggöra den enskildes väg till självständighet och egen försörjning.

Samordnad individuell plan

Vid tillfällen då den enskilde har kontakt med både kommun och region och det finns behov av samordning skall en gemensam plan upprättas efter den enskildes samtycke. Samordningen kan även ske med andra inbjudna aktörer.

Kommunen och regionen har skyldighet att upprätta en individuell plan för alla personer som behöver det. För att få sina behov tillgodosedda genom insatser från båda huvudmännen. Detta regleras i 2 kap. 7§ SoL och i 3f § Hälso- och sjukvårdslagen.

Samverkan med Region Dalarna

Se gällande samverkansavtal

Intern samverkan

Samverkan med andra interna verksamheter sker efter samtycke från den enskilde

Ansvarig kommun

Vansbro kommun är ansvarig för de som vistas i kommunen. Vansbro är inte ansvarig för personer som vistas i kommunen och har en pågående insats beviljad av annan kommun.

Barns bästa och barnperspektiv

I bidragshushåll där det finns barn och ungdomar ska deras situation alltid uppmärksammas. Barn är aldrig försörjningsskyldiga gentemot sina föräldrar, däremot kan förekomsten av tillgångar hos barn beaktas när det gäller barnets del av försörjningsstödet eller en ansökan om ekonomiskt bistånd som avser barnet. När beslut rör barn ska särskild beaktas vad hänsynen till barnens bästa kräver och i ärenden där det finns barn i familjen ska konsekvenserna för barnen alltid övervägas innan beslut fattas.

Vid avslagsbeslut ska det dokumenteras att detta övervägande har skett.

Utgångspunkten är alltid att föräldrarna inom ramen för sin förmåga och ekonomiska resurser har huvudansvaret för att säkerställa de levnadsvillkor som är nödvändiga för barnet.

Gode män och förvaltare

Gode män och förvaltare som kan uppvisa ett förordnande från tingsrätten ska anses föra den enskildes talan. Kopia av förordnandet ska förvaras i den enskildes akt. Förordnandet ska även dokumenteras i journalen.

Ombud och biträde

Den som för talan i ett ärende får anlita ombud eller biträde (9§FL) och den enskilde väljer fritt vem som ska vara ombud eller biträde. Rätten att anlita ett ombud eller biträde innebär emellertid inte att den som är part i ett ärende överhuvudtaget inte behöver stå i kontakt med myndigheten personligen. Om socialnämnden anser att personlig medverkan av parten behövs, kan nämnden begära detta.

FL har inga krav på kompetens hos ombudet men ett allmänt krav på lämplighet med hänsyn till redbarhet, insikter och tidigare verksamhet anses gälla. Socialnämnden kan med stöd av 9§ 2 st FL pröva ett ombuds lämplighet.

Nämnden får avvisa ombudet om denne visar oskicklighet eller oförstånd eller om han eller hon annars är olämplig.

Med ombud avses den som har fullmakt att helt eller delvis föra den enskildes talan. Ombudet är behörigt att företräda den enskilde i hans eller hennes frånvaro när den enskilde har ett ombud bör skriftväxlingen ske med ombudet.

Biträde är en person som biträder/hjälper en enskild utan att ha fullmakt att företräda henne eller honom. Biträdet har därför ingen rätt att vidta några rättsliga åtgärder för den enskilde, till exempel begära omprövning eller överklaga ett beslut. Kommunikering ska inte ske med biträdet utan med den enskilde.

Samtycke och undantag

För att få ta kontakt med utomstående ex anhöriga och andra myndigheter i utredningar enligt SoL krävs den enskildes samtycke till att kontakten tas.

Under förutsättning att den enskilde har kunskap om vilken information som behöver utbytas, kan den enskilde lämna samtycke till att andra myndigheter och samarbetspartners kontaktas. Detta ska väl dokumenteras i journalen.

Undantag är enligt gällande lagstiftning vad gäller barn som far illa samt 10 Kap. 19§ OSL

Möjlighet att hänvisa till enskildas eget ansvar

Den allmänna förutsättningen för att få rätt till försörjningsstöd är att man inte själv kan tillgodose behovet eller få det tillgodosett på annat sätt. Den enskilde har i första hand ett eget ansvar att försörja sig. Detta innebär t ex att en arbetslös som söker försörjningsstöd ska stå till arbetsmarknadens förfogande och aktivt verka för att tillförskaffa sig ett arbete.

För att vara berättigad till försörjningsstöd ska den sökande stå till arbetsmarknadens förfogande. Sammanfattat innebär detta att den enskilde är inskriven på arbetsförmedlingen, aktivt söker arbete samt vid behov deltar i arbetssökarverksamhet, praktik, av kommunen anordnad arbetsverksamhet, svenskundervisning eller annan lämplig insats i enlighet med upprättad arbetsplan. Den sökande som står till arbetsmarknadens förfogande ska kunna uppvisa underlag på sökta arbeten vid varje ansökningstillfälle.

Människor har i regel betydande resurser även då det många gånger finns problem i livet av olika slag. För att socialtjänsten ska ställa andra krav än de som ställs på arbetslösa ska problematiken vara allvarlig och omfattande. Sådana skäl är ett allvarligt missbruk och svår psykisk ohälsa. Personer som av socialtjänsten bedöms som att de av sociala eller medicinska skäl är förhindrade att arbeta har oftast behov av insatser från andra enheter inom socialtjänsten eller från regionen.

För att vara berättigad till försörjningsstöd ska dessa personer medverka till planering i syfte att bli arbetsföra eller medverka till att få annan ersättning ur det generella socialförsäkringssystemet.

Sjuka personer som behöver försörjningsstöd ska kunna få samma insatser som sjuka med sjukpenning. Det är inte sjukdomen i sig som bedöms utan arbetsförmågan. För att arbetsförmåga ska godkännas vid sjukdom ska en person ha ett relevant läkarutlåtande som styrker oförmåga att arbeta eller delta i aktiviteter. Insatser ska erbjudas i samverkan med konsultläkare, vårdcentraler, försäkringskassa, och psykiatrimottagningar. Det är viktigt att personer med försörjningsstöd får samma rehabiliteringsmöjligheter som personer med sjukpenning. För att vara berättigad till försörjningsstöd ska personen medverka till behandling och rehabilitering i syfte att bli arbetsföra. Vid långvarig eller kronisk sjukdom som innebär arbetsförmåga krävs medverkan till att erhålla ersättning ur det generella socialförsäkringssystemet.

Andra huvudmäns ansvar

Kommunen yttersta ansvar omfattar inte de insatser som ligger inom andra huvudmäns ansvarsområden

Förebyggande insatser

Den enskilde som kommunen får kännedom om och som behöver samhällets insatser ska erbjudas hjälp som bygger på bästa tillgängliga kunskap.

Samarbete sker regelbundet med den kommunala hyresvärden för att förebygga hyresskulder som kan leda till avhysning.

Information samt uppsökande och motiverande åtgärder

Vid nämndens kännedom om att en enskild har obetald el-faktura alternativt obetald hyra sänds ett brev till den enskilde för att upplysa om rätten att ansöka om hjälp och stöd.

Rådgivning, budget- och skuldrådgivning

Vid behov av samarbete med Budget- och skuldrådgivare ska denne kontaktas efter samtycke från den enskilde.

Handläggning av ärenden

Medverkan i utredningen

Den enskilde ska efter sin förmåga medverka i utredningen och förse handläggaren med de dokument som behövs för att slutföra utredningen och fatta beslut.

Handläggningstider

Arbetet ska bedrivas rättssäkert och med tro på människans resurser. Handläggning och beslut ska präglas av respekt för den enskilde. Det ska finnas personal tillgänglig för att svara på frågor eller göra en akut bedömning.

Avgörande för väntetiden vid nybesök är hur angeläget behovet är, väntetiden bör dock inte överstiga 10 arbetsdagar. Efter det att en komplett ansökan är inkommen till Individ- och familjeomsorgen är handläggningstiden 7 arbetsdagar. Om erforderliga handlingar inte inkommer ska beslut om att avsluta utredningen fattas inom 14 dagar från utredningens öppnande.

En helhetsbedömning av den sökandes behov och förmåga ska alltid göras. Hur förvaltningen internt organiserar sitt arbete ska inte ha någon betydelse för den enskilde. Finns det behov av flera typer av bistånd är det förvaltningens sak att samordna allt bistånd som ges.

Aktualisering av ärenden

Utgångspunkten för utredningen är ansökningsblanketten, vilken alltid ska vara fullständigt ifylld. En ofullständigt ifylld ansökningsblankett får inte utgöra underlag för utbetalning av bistånd.

Den sökande ska få tydlig vägledning om hur ansökningsblanketten ska fyllas i. Informationsbladet ”Hur ansökan ska fyllas i” bör användas. Huvudregeln är att

ansökningsblanketten ska användas men en skriftlig ansökan i annan form eller en muntlig ansökan gäller i princip också och ställning måste tas till varje ansökan.

Det är viktigt att skilja mellan en ansökan och ett rådgivande samtal. Om förhållandet är oklart ska handläggaren kontrollera med den sökande om det föreligger en ansökan eller inte. Om så är fallet ska den sökande uppmanas att redogöra för sina förhållanden genom att fylla i ansökningsblanketten för att en utredning ska kunna genomföras. Om en ofullständig ansökan inkommer ska den som huvudregel kompletteras av den sökande.

Detta kan ske genom att den sökande kallas till kontoret eller genom att en kopia på ansökan skickas hem till den sökande för komplettering. Även denna kopia ska skrivas under av den sökande. Kopian häftas ihop med originalet. I vissa fall kan beslut om avslag på ansökan fattas med hänvisning till att den sökande inte medverkar till att en utredning kan genomföras. I de fall där handläggaren kommit fram till att sökanden saknar förmåga att fylla i en ansökan kan undantag göras och detta ska då tydligt dokumenteras. I sådant fall ska handläggaren själv, med den sökandes samtycke, inhämta alla relevanta uppgifterna enligt FL 7 § innan beslut fattas. Dokumentationen av inhämtade uppgifter ska ske i journalanteckning och i marginalen på ansökan med signatur.

Hantering av ansökningar

Ansökan om försörjningsstöd bör vara skriftlig. Dock kan ej en muntlig ansökan

avvisas. Saknas skriftlig ansökan ska handläggare tillsammans med den sökanden upprätta en skriftlig ansökan som ska skrivas under av den sökande.

En ansökan ska alltid aktualiseras i verksamhetssystemet, i övrigt se 10.3.

Grunder för bedömning av rätt till bistånd

Ansökan om försörjningsstöd ska alltid bedömas utifrån de speciella omständigheter som råder för den enskilde. Detta förutsätter att avsteg från riktlinjerna kan behöva göras om särskilda skäl för detta framkommer. Vid alla steg i biståndsbedömningen ska barnets bästa vara en faktor i bedömningen. Vid beräkning av försörjningsstöd kan beräkningen omfatta tre månader tillbaka i tiden, speciellt om det gäller nybesök. Reglerna inom socialtjänstlagen innebär att i första hand är varje person skyldig att själv försöka tillgodose sina behov och att det ekonomiska biståndet ska vara en tillfällig hjälp.

Detta ska alltid övervägas först

Att behovet kan tillgodoses på annat sätt, t ex genom att sökanden har tillgångar som kan avyttras.

Att kostnaderna är skäliga.

Att sökanden själv har gjort vad han kunnat för att själv bidra till sin försörjning genom att vara aktivt arbetssökande, söka andra bidrag som kan utgå med mera.

Att en annan huvudmans ansvar alltid har företräde.

Att alla som är helt eller delvis arbetsföra måste vara inskrivna på Arbetsförmedlingen och aktivt söka arbete.

Vid bedömning av särskilda skäl ska hänsyn tas till

Familjesituationen (relationer, barnens situation). Finns det barn ska alltid barnets/barnens bästa beaktas. Det innebär att i utredningen ska det dokumenteras om det finns barn i familjen och vad den nuvarande situationen innebär för barnet. Däremot finns det ingen skyldighet att bevilja ansökan om bistånd.

Sökandens egen förmåga att själv klara situationen.

Under hur lång tid försörjningsstödet har utgått och hur snart sökanden bedöms kunna klara sig utan försörjningsstöd.

Inkomster och tillgångar som reducerar biståndet.

I princip reducerar alla inkomster, bidrag och ersättningar försörjningsstödet storlek.

Undantag är:

Ersättningar som ska täcka merutgifter t ex den skattefria omkostnadsdelen av familjehemsersättning.

Hemmavarande barn och skolungdomar under 21 år kan ha inkomster upp till ett halvt prisbasbelopp per kalenderår utan att de beaktas vid prövning av ekonomiskt bistånd. Vid inkomster över ett halvt prisbasbelopp per kalenderår sker avräkning mot barnets eller skolungdomens del i familjens kostnader inklusive boendekostnad.

Ideella skadestånd undantas inte från försörjningsstödsprövning. Dock måste en individuell prövning alltid göras (Se prop. 2000/01:80 sid 94-95).

Underårigs tillgångar som föräldrar inte kan förfoga över bör inte påverka en förälders rätt till försörjningsstöd. Detta gäller till exempel bankmedel som står under överförmyndarens kontroll, om överförmyndaren inte ger sitt samtycke till uttag.

Kontanter och banktillgodohavanden eller lätt realiserbara tillgångar (aktier, fonder, obligationer) ska användas i första hand.

Vid förstagångsansökan ska den som söker försörjningsstöd kunna visa upp kontoutdrag från banken.

Bil, båt, snöskoter, husvagn, sommarstuga med mera ska avyttras inom skälig tid (rådrum). Bilinnehav kan dock godkännas om bilen behövs för att kunna ta sig till/från arbetet, om tillgång till allmänna kommunikationer saknas eller om medicinska skäl föreligger enligt uppvisat läkarintyg.

Arbetsplan

För personer som bedöms bli beroende av försörjningsstöd längre än tre månader skall en arbetsplan upprättas i samråd med den enskilde. Planen skall innehålla beskrivning av den enskildes sociala förhållanden, erfarenheter och resurser samt behov.

Planen skall beskriva mål d v s vad den enskilde vill uppnå ifråga om förändring, medel och planering för att nå målet att komma till egen försörjning

. Det skall framgå av planen hur den enskilde ska uppfylla villkoren för biståndet.

Vid behov skall även en aktualisering till En Dörr In göras (en samverkansgrupp bestående av representanter från socialtjänsten, regionen, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Aktivitetscentrum och FINSAM).

Utredning och beslutsunderlag

Socialtjänsten har skyldighet att dokumentera sin verksamhet. Särskilt viktigt är det i samband med myndighetsutövning. Den enskilde ska hållas underrättad om den dokumentation som förs om honom eller henne och rätten att ta del av all dokumentation. Om den enskilde anser att någon uppgift i dokumentationen är oriktig ska detta antecknas.

Journalanteckningarna ska göra det möjligt att följa ärendets gång. Inkommen information och uppgifter av betydelse för bedömning och beslut ska dokumenteras liksom vilken information som lämnats till den sökande samt vilka överenskommelser som gjorts.

Utgångspunkten är att anteckningarna ska innehålla tillräcklig och relevant information så att andra handläggare ska kunna handlägga ärendet utan att inkonsekvens eller missförstånd uppstår. Dessutom ska den sökande kunna ta del av anteckningarna.

Beslutsunderlag skickas alltid per post till den enskilde när beslut i ärendet är taget.

Handlingar som ska kontrolleras

Inkomster

Vid nybesök ska kontoöversikt och kontoutdrag med aktuell kontoställning samt senaste tre månadernas transaktioner uppvisas liksom specifikationen till senaste preliminära deklARATIONEN.

Kontoöversikt och kontoutdrag ska därefter kontrolleras varje månad. Om det framgår att en summa pengar satts in på något av sökandens konton är det upp till den sökande att visa att

dessa pengar inte ökat den disponibla inkomsten eller avser ett inkomstslag som inte ska reducera biståndet. I annat fall ska den insatta summan som huvudregel betraktas som inkomst vid beräkningen. Vid behov begärs kontrolluppgifter från Skatteverket för att kontrollera om nya bankkonton öppnats efter senaste deklarationen.

Kvarstående medel från tidigare beviljat bistånd ska dock inte betraktas som inkomst vid beräkningen, annat än i samband med en eventuell nödprövning.

Inkomster från arbetsgivare eller arbetslöshetsförsäkring ska styrkas genom uppvisande av besked där alla uppgifter om tillägg och avdrag redovisas. Vid alla ansökningar ska kontroll hos försäkringskassan göras om eventuellt utbetalade försäkringsförmåner. När det gäller löpande ersättningar ska beslutsunderlag begäras in.

I förekommande fall ska även kontroll göras av om ansökan om sjukersättning, aktivitetsersättning sjukersättning eller allmän pension gjorts samt om extra försäkringsförmåner utgår, t.ex. AGS (avtalsgruppsjukförsäkring), AMF (arbetsmarknadsförsäkring) eller STP/ITP (särskild tilläggspension/övriga avtalspensioner). Även inkomster från utlandet ska kontrolleras så långt det är möjligt.

Tillgångar

Alla realiserbara tillgångar ska användas för den enskildes försörjning innan han eller hon har rätt till bistånd. Med realiserbara tillgångar menas bankmedel, aktier eller andra värdepapper, bil, båt, fastighet, dyrbara konst- eller samlarföremål, etc. Eventuella tillgångar kan framgå av inkomstdeklaration eller hemförsäkringsbrev.

Kontroll av eventuellt bilinnehav ska göras hos bilregistret i nya ärenden och därefter när så anses nödvändigt. Eventuella olika tillgångar och värdet av dessa framgår inte längre av specifikationen till inkomstdeklarationen. Det framgår dock om det finns inkomster av kapital vilket indikerar att det finns bankmedel, aktier eller fonder.

Eventuella ränteutgifter kan indikera innehav av bostadsrätt. Fastighetsinnehav framgår om den sökande var ägare till fastigheten den 1 januari inkomståret. Specifikationen till inkomstdeklarationen ska uppvisas vid nybesök och därefter årligen. Saknas denna finns uppgifterna hos Skatteverket. För att kontrollera om det finns eller har funnits kontanta tillgångar, aktier eller dylikt ska den sökande visa aktuella kontoutdrag från bank eller utdrag från värdepapperscentralen.

För att kunna utreda eventuella tillgångar i utlandet tas kontakt med svenska ambassaden i respektive land för att inhämta uppgifter om möjligheter till kontroll av exempelvis fastighets- eller bostadsrättsinnehav.

Inkomster som i sin helhet reducerar försörjningsstödet

Lön eller sjuklön från arbete

Arbetslöshetsersättning

Aktivitetsstöd

Studiehjälp: studiebidrag, studiemedel

Sjukpenning, föräldrapenning, rehabiliteringsersättning

Sjukersättning och aktivitetsersättning

Pension, livränta

Äldreförsörjningsstöd

Hemvårdsbidrag eller hemsjukvårdsbidrag - räknas som inkomst för den person som mottar bidraget för utfört arbete

Extra försäkringsförmåner t.ex. AGS (avtalsgruppsjukförsäkring), AMF (arbetsmarknadsförsäkring) eller STP/ITP (särskild tilläggspension/övriga avtalspensioner).

Barnbidrag inklusive flerbarnstillägg

Underhållsbidrag, underhållsstöd, efterlevandestöd

Bostadsbidrag, BTP (bostadstillägg för pensionär)

KBH (kommunalt bostadstillägg för funktionsnedsatta)

Familjebidrag (vid värnplikt)

Vårdbidrag, skattepliktig del (eventuell resterande del utgör merkostnader för barnets funktionsnedsättning)

Kommunalt vårdnadsbidrag

Skatteåterbäring

Räntor och utdelningar

Utryckningsbidrag (värnplikt, kriminalvård)

Avgångsvederlag

Försäkringsersättning eller skadestånd, ideell del för ”sveda och värk”

Hysesdel från inneboende

Även andra former av inkomster som ska inräknas vid prövning av ekonomiskt bistånd kan förekomma.

Skatteåterbäring räknas inte som inkomst om den tagits i anspråk av Kronofogdemyndigheten utom för belopp som gäller böter eller skadestånd. Om den enskilde riskerar att hamna i en nödsituation om skatteåterbäring som han eller hon inte haft tillgång till räknas som inkomst ska en nödprövning göras.

Inkomster som inte reducerar försörjningsstödet

Handikappersättning.

Merkostnadsersättning vid vårdbidrag.

Försäkringsersättning eller skadestånd, ekonomisk del avsett för särskilt ändamål som t.ex. ersättning för läkar- eller tandvårdsbehov som uppkommit av skadan.

Fondmedel som utbetalats efter en social bedömning exempelvis till julklappar.

Beträffande handikappersättning och merkostnadsersättning vid vårdbidrag är det viktigt att kontrollera vilka kostnader ersättningen ska täcka, då dessa kostnader således inte ska täckas av ekonomiskt bistånd.

Överskjutande inkomst från tidigare månader

Huvudprincipen är att inkomster som överstiger hushållets behov enligt norm den ena månaden överförs som inkomst till nästkommande månad. Tillämpning av denna princip förutsätter dock att den sökande känner till kommunens beräkningsgrunder.

För sökande som aldrig eller inte under lång tid varit i kontakt med socialtjänsten kan socialtjänsten inte kräva att han eller hon i förväg ska planera och anpassa sin ekonomi efter gällande nivå på försörjningsstöd.

En ansökan om ekonomiskt bistånd kan i denna situation inte kategoriskt avslås med hänvisning till ett normöverskott som uppkommit genom summering av sökandens inkomster flera månader bakåt. Om det tidigare överskottet varit stort ska dock en särskild prövning göras.

Det bör påpekas att en person som vid sista inkomstillfället vet att han inte har sin försörjning tryggad framåt har ett eget ansvar att efter förmåga planera för de nödvändigaste utgifterna.

En person som exempelvis fått avgångsvederlag motsvarande sex månadslöner får anses ha ett eget ansvar att sörja för sin försörjning under motsvarande tid eller fram till nytt arbete eller till utbetalning av arbetslöshetsersättning. Vid nyansökan är det rimligt att titta på inkomster ett par månader tillbaka också av skälet att kunna göra en helhetsbedömning av sökandens ekonomiska situation.

Det är med hänsyn till eventuella överskott viktigt att de sökande kontinuerligt, men särskilt i början av kontakten, får information om regler för beräkning av försörjningsstöd och att i princip alla inkomster räknas, som exempelvis retroaktiva utbetalningar och överskjutande skatt. Har den sökande varit medveten om hur förvaltningen räknar i samband med prövning av försörjningsstöd kan ansökan avslås om han eller hon haft inkomst över eller i nivå med normen.

Utgifter

De enda utgifter som ska räknas in i månadsbehovet är de som omfattas av försörjningsstödet. Utgift för exempelvis underhållsstöd till barn, avbetalning på studielån eller andra lån och avbetalningar ska inte inräknas.

Hushållstyper

Sammanboende med hushållsgemenskap

Det finns två typer av sammanboende med hushållsgemenskap.

Den ena typen är vuxna som oavsett kön lever under äktenskapsliknande förhållanden. Mellan dessa gäller hushållsgemenskap som innebär ett ömsesidigt ansvar för alla kostnader i hushållet. En gemensam ansökan och bådas sammanräknade inkomster ska ligga till grund för beräkning av biståndsbehov. Det innebär t.ex. att om bara den ene har inkomst får han eller hon stå också för sin sammanboendes kostnader så långt inkomsten räcker. Först därefter kan eventuellt kompletterande bistånd beviljas.

Om man räknar separat på någon som lever i denna typ av hushållsgemenskap ska halva normen för makar/sammanboende användas och hälften av övriga gemensamma utgifter räknas in i månadsbehovet.

Den andra typen av hushållsgemenskap är mer begränsad. Det gäller personer som bor ihop och delar vissa kostnader men inte har ekonomiskt ansvar för varandra, t.ex. vuxna barn som bor kvar hemma eller vänner eller nära släktingar som delar lägenhet. För denna grupp används en särskild norm som är beräknad utifrån storleken på hushållet, så kallad sammanboende-var-för-sig-norm. Konstruktionen på denna norm innebär att de personliga kostnaderna inom normen beviljas som för ensamstående, men de hushållsgemensamma kostnaderna beviljas endast med den andel av hushållet som den sökande utgör, barnen inräknade.

Gifta men ej sammanboende

Gifta makar är enligt lagstiftning försörjningspliktiga gentemot varandra. Försörjningsplikten kvarstår även om makarna har skilda hushåll. Prövningen av försörjningsstöd ska utgå från denna princip om ömsesidig försörjningsplikt. Den gemensamma inkomsten ligger till grund för bedömning av bistånd och hänsyn ska inte tas till fördyrade omkostnader på grund av skilda hushåll. Även under betänketid vid skilsmässa är makar försörjningspliktiga gentemot varandra och gemensamma barn oavsett hur de väljer att bo. Underhållsskyldighet gentemot övriga familjemedlemmar går före familjemedlemmarnas rätt till försörjningsstöd.

Endast om det är uppenbart olämpligt att makarna har gemensam ekonomi, exempelvis vid en familjevåldssituation, eller då någon av makarna är oförmögen att ta sitt ansvar för resten av familjen ska principen om gemensam försörjningsplikt frångås. Undantag kan även göras vid akuta nödsituationer. Försörjningsplikt kan inte hävdas gentemot den som får försörjningsstöd.

Underårig som bildat familj

Förälder har kvar sitt försörjningsansvar för underårigt barn även om den underåriga själv blir förälder. Föräldrarna har däremot inget försörjningsansvar för sitt barnbarn. Vid giftermål övertar make försörjningsplikten för underårig eller gymnasiestuderande upp till 21 år. Om maken inte kan fullgöra sin försörjningsplikt, primär försörjningsplikt, har den underåriges föräldrar försörjningsplikt, sekundär försörjningsplikt.

Hushåll med underåriga barn

Föräldrarna ska ta ut full föräldrapenning till dess barnomsorgsplats erbjuds. Fyra veckor får sparas fram till det år föräldrapenningen senast får tas ut enligt försäkringskassans regler. Sparade dagar kan användas bl.a. till barnets invänjning i förskoleverksamhet eller skola. Vid parallellt deltagande i arbetssökarverksamhet får ersättningsdagarna delas upp mellan föräldrarna. Den som har försörjningsstöd i avvaktan på plats i förskoleverksamhet är skyldig att ta första anvisning av plats, även i annan kommun del om avståndet är rimligt, för att ha rätt till fortsatt bistånd. Undantag från denna princip kan göras om barn av psykiska eller medicinska skäl är i behov av särskild typ av förskoleverksamhet eller av senareläggning av inträdet i verksamheten. Behovet ska vara styrkt med läkarintyg.

Hushåll där barn bor växelvis hos föräldrarna

Om barnet eller barnen bor ungefär lika mycket hos båda föräldrarna ska halva barnbidraget räknas som inkomst och halva normen som utgift. Även övriga utgifter för barnet förutsätts delas mellan föräldrarna, exempelvis beviljas övrigt ekonomiskt bistånd med halva barnomsorgsavgiften, medicinkostnaden med mera.

Formulering av beslut

Besluten ska formuleras på sådant sätt att det är tydligt och lättförståeligt.

Utanordning, utbetalning samt rekvisition med mera

För personer som saknar eget bankkonto kan utanordning undantagsvis användas.

Utbetalning av beviljat försörjningsstöd sker till önskat bankkonto.

Rekvisition kan användas vid behov när inte biståndsbeslutet kan avvaktas eller då behovet är av akut art.

Återkrav och återsökning

Det finns situationer då ekonomisk hjälp lämnas med villkor om återbetalning, vilket framgår av 9 kap 2 § Socialtjänstlagen. (se även Socialtjänstlagen – en vägledning)

Ett beslut om att ekonomiskt bistånd som kan komma att återkrävas ska vara skriftligt.

Ekonomiskt bistånd som någon fått genom att lämna oriktiga uppgifter, genom att

underlåta att lämna uppgifter eller på annat sätt förorsaka att ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. 1 § utgetts felaktigt, kan återkrävas.

Det kan också vara fråga om att någon tagit emot ekonomiskt bistånd obehörigen eller med för högt belopp och skäligen borde ha insett detta. (SoL 9 kap.1 §).

Försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd enligt 4 kap 1 § Socialtjänstlagen

Försörjningsstöd – Riksnorm

Rätten till försörjningsstöd regleras i 4 kap 3 § SoL med en för hela landet gemensam riksnorm samt en del som gäller rätt till ersättning för skäliga kostnader för att antal behovsposter. Vad som kan anses vara skälig levnadsnivå utöver riksnormen anges i lagen och i dessa riktlinjer. Det gäller såväl kostnader inom försörjningsstödet ram som övrigt ekonomiskt bistånd till livsföringen i övrigt. Bistånd utöver norm ska utges restriktivt.

Riksnormen omfattar sex budgetposter för vuxna och sju för barn och ungdomar och bygger på Konsumentverkets beräkningar. Följande poster ingår i normen:

Livsmedel Kläder och skor Lek och fritid Barn- och ungdomsförsäkring	Hälsa och hygien Förbrukningsvaror Dagstidning, telefon m.m.
---	--

Förhöjning av normen kan ske vid merkostnader för särskild kost vid vissa sjukdomar samt vid merkostnader för umgänge med barn. Enligt lagens förarbeten sägs att nivån på biståndet inte ska överstiga vad en låginkomsttagare i allmänhet har råd att kosta på sig.

Merkostnader till särskild kost ska alltid styrkas med läkarintyg. Exempelvis är en diabetesdiagnos inte skäl nog till högre ersättning då de rekommenderas att äta normal, sund kost. Riksnormen bör beräknas till en högre nivå när den enskilde av medicinska skäl har behov av särskild kost som är dyrare än vanlig kost exempelvis vid allergier hos barn.

Barns behov

Boende

Att få bo kvar i sitt bostadsområde kan vara viktigt för barn. Barn kan känna rädsla för att behöva flytta. Hyresskulder och avhysning är något som berör barnen och där särskild hänsyn måste tas till barnens situation vid ansökan om bistånd till hyresskulder. Att byta bostad och bostadsort är ofta en stor händelse för barn som vanligtvis rör sig inom ett ganska begränsat område. Vid bedömning av vad som är skälig boendestandard bör hänsyn tas till barns behov av utrymme även hos umgängesföräldern.

Om socialtjänsten finner att boendekostnaden är för hög eller att hyresskulden inte regleras av nämnden och familjen måste byta bostadsområde/kommun måste konsekvenserna för barnet belysas i den utredning som föregår beslutet. Om det finns risk för negativa sociala konsekvenser bör socialnämnden inte tvinga fram ett byte av bostad.

Cykel

Tillgång till cykel är en fritidsaktivitet i sig och kan även göra det möjligt för barnet att delta i olika fritidsaktiviteter och öka barnets rörelsefrihet. I skolan förväntas det också att barn har tillgång till cykel i samband med utflykter. De flesta barn i skolåldern har cyklar. Bistånd till cykel kan beviljas upp till en kostnad av 3 % av basbeloppet.

Dator

Dator kan beviljas hushåll med långvarigt försörjningsstödsbehov med barn som studerar. Bistånd beviljas endast hushåll som helt saknar dator med en kostnad upp till 6 % av basbeloppet.

Fritidsaktiviteter

Barn bör ges förutsättningar att kunna delta i organiserade fritidsaktiviteter. Enligt barnkonventionen artikel 31 erkänns barnets rätt till fritid och rekreation och deltagande i kulturell och konstnärlig verksamhet. Barns behov av fritidsaktiviteter kan medföra att posten för fritidsaktiviteter kan beräknas till en högre nivå än riksnormen. Det är viktigt att handläggaren uppmärksammar om barnet har behov av särskilda fritidsaktiviteter som socialtjänsten skulle kunna bevilja bistånd till och informerar om möjligheten att ansöka om detta.

Hälsa

Ekonomiskt bistånd för merkostnader som inte täcks av socialförsäkringssystemet kan vara aktuellt för barn med olika funktionshinder. Det kan t.ex. handla om speciella krav på bostad, bil, kläder, skor, mat, lek- och fritidsaktiviteter samt särskild träning och behandling.

Kläder

Barn i hushåll med långvariga försörjningsbehov kan vara i behov av extra bistånd till kläder beroende på ålder, årstid och skolsituation. Bistånd kan beviljas med upp till 5 % av basbeloppet per 12- månaders period som ett engångsbelopp. Barn med funktionsnedsättning kan vid behov få bistånd med en högre nivå.

Umgänge med förälder

Båda föräldrarna har ett gemensamt ansvar för barnets uppfostran och utveckling enligt barnkonventionen artikel 18. En viktig del i ett barnperspektiv är att socialtjänsten uppmärksammar de vuxna som är föräldrar utan att stadigvarande leva med barnen.

Vid tillämpning av riksnormen bör barnen alltid räknas som hushållsmedlemmar oavsett om de bor hos föräldern som har försörjningsstöd eller vistas där under umgängestid. Kostnaden bör beräknas enligt antal dagar barnet är hos föräldern.

För att umgänge med barnet ska kunna ha en rimlig standardnivå kan det vara aktuellt med en högre norm för posterna lek och fritid samt telefon.

Båda föräldrarna har gemensamt ansvar för att barns behov av umgänge tillgodoses.

Den förälder som barnet bor hos ska vara med och bekosta umgänget utifrån ekonomisk förmåga och vad som är skäligt i förhållande till den andre förälderns ekonomi. Den förälder som ska utöva umgänget har dock huvudansvaret för kostnaderna.

Behovsprövning ska innefatta:

Barnets behov av umgänge.

Båda föräldrarnas ekonomiska förutsättningar.

Skäligheten av kostnaden för resan.

Om föräldrarna tillsammans inte har råd eller inte kunnat komma överens om hur reskostnaderna ska betalas, kan bistånd till kostnad för umgängesresa beviljas.

Reskostnaderna ska jämföras med vad en låginkomsttagare har råd att bekosta, dock minst en resa per månad inom Norden. Bistånd till utlandsresor beviljas inte utan synnerliga skäl.

Merkostnad för umgänge med barn

Avser kostnader för barn som i samband med umgänge med förälder tillfälligt är medlemmar i hushållet. Tillägget beviljas maximalt för 6 dagar per månad och omfattar normposterna livsmedel, lek och fritid, hälsa och hygien och förbrukningsvaror.

Kostnader för umgängesperioder som överstiger 5 sammanhängande dygn eller totalt 6 dygn under en månad ska i första hand regleras mellan föräldrarna eller via att försäkringskassan meddelas för reglering av underhållsstödet

Rätten till umgänge ska kontrolleras och omfattningen framgå av dom, avtal eller intyg från boföräldern. Om umgänget varje månad är mer omfattande än 6 dagar eller om vårdnaden är gemensam ska den ekonomiska uppgörelsen mellan föräldrarna kontrolleras innan beslut. Vid gemensam vårdnad när barnet bor växelvis hos båda föräldrarna ska normalt inkomster och utgifter som rör barnet delas lika mellan föräldrarna och halvt barnbidrag och halv månadsnorm för barnet räknas in i den biståndssökande förälderns normberäkning.

Beträffande resor i samband med umgänge med barn se avsnittet "Umgänge med förälder" ovan.

Resor och rekreation

Barnfamiljer som haft bistånd minst ett år och som inte beräknas få egna inkomster inom överskådlig tid kan beviljas kostnader för semesterresor. Behovet ska prövas utifrån barnets behov av miljöombyte och extra stödinsats. Bedömning av barnets behov ska göras av socialsekreterare som har god kännedom om familjen. Hyra av stuga inom landet eller kostnader för besök hos släkting kan komma i fråga.

Bistånd kan beviljas för barns skolresor och lägerverksamhet utan att det finns särskilda sociala skäl.

Skolungdomar beviljas busskort i de fall inte skolan tillhandahåller det och avståndet kräver resor med allmänna kommunikationer. Skolan beviljar inte bussresor för grundskoleelever även om skolan ligger långt från bostaden då det alltid finns möjlighet till skolgång nära hemmet.

Barn och ungdomar i familjer med långvariga socialbidragsbehov (mer än sex månader) kan beviljas fritidskort.

Fritidskort kan beviljas barn och ungdomar med särskilda behov som deltar i aktiviteter som är av betydelse för deras utveckling och som kräver resor med allmänna kommunikationer.

Skolmåltidsavgift

För barn i gymnasieskolan är avgiften för skolmåltider en godtagbar kostnad.

Spädbarnsutrustning

Den som en längre tid (minst sex månader) haft försörjningsstöd eller inkomster i nivå med normen kan beviljas bistånd till en del av eller full grundutrustning för spädbarn. Biståndet beviljas efter det faktiska behovet och sökandens egna möjligheter.

Bistånd till hel spädbarnsutrustning beviljas med maximalt 11 procent av basbeloppet och innefattar en grunduppsättning kläder, säng med sängutrustning och begagnad barnvagn. Kostnaden för barnvagn beräknas utgöra ungefär halva beloppet och kostnad för säng med utrustning ca en fjärdedel.

Studentexamen

För studenter där det saknas medel till inköp av studentmössa och kläder kan bistånd beviljas med 2,3 % av prisbasbeloppet till mössa samt 5,6 % av prisbasbeloppet till kläder.

Ungdomar i arbete

Ungdomar som arbetar på helger och lov har möjlighet att tjäna upp till ett halvt prisbasbelopp innan inkomsten ska medtas i beräkningen.

Övrigt försörjningsstöd till skälig kostnad

Akuta hjälpproblem

Bistånd i akuta nödsituationer kan beviljas även om rätt till försörjningsstöd i övrigt inte föreligger. Den som saknar medel till uppehälle, hyra, el eller medicin kan beviljas ekonomiskt bistånd för att avhjälpa eller förhindra akut nödsituation om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Detta gäller även om den sökande förbrukat inkomster som överstiger ekonomiskt biståndsnormen.

Om det finns barn i familjen ska i samband med bedömning särskilt utredas hur barnets/barnens situation påverkas om bistånd inte beviljas.

Behov som ryms inom försörjningsstödet poster prövas med stöd av 4 kap 1 § SoL.

Bistånd som beviljas enligt 4 kap 1 § SoL i akut situation kan i vissa fall vara förenat med återbetalningsskyldighet enligt 9 kap 2 § 1 st SoL: om den enskilde har inkomster som är intjänade eller avsedda för ansökningsperioden, men som ännu inte utbetalats och om betalningsförmåga bedöms föreligga, dvs om den sökandes egna inkomster överstiger ekonomiskt biståndsnormen (RÅ 1995 ref 56)

Ansökan om bistånd till skulder som orsakar att nödsituation uppstår kan beviljas endast om det är enda möjligheten för den enskilde att uppnå en skälig levnadsnivå.

Se vidare riktlinjer beträffande skulder.

Arbetskläder

Kläder för den som är i praktik eller arbetsträning kan beviljas med högst 5% av prisbasbeloppet under en 12-månaders period.

Arbetsresor

Resor med lokala färdmedel

Bistånd till lokala resor till och från arbetet samt för att söka arbete samt delta i andra arbetsmarknadsåtgärder som kommunen, försäkringskassan eller arbetsförmedlingen anordnar ingår i försörjningsstödet. Samma gäller för dem som deltar i SFI eller aktivt deltar i behandling. Även resor till sjukvårdsinrättning ersätts antingen med bilersättning eller faktisk kostnad för resa med kommunala färdmedel. Bistånd kan beviljas för kostnader för dygnskort, 10-kort eller månadskort vid uppvisande av kvitto på inköpt kort. De som är sjukskrivna, uppbär sjukersättning, pension eller är föräldralediga kan beviljas reskassa mot uppvisande av kvitto.

Resor med egen bil

Bilresor kan beviljas efter individuell prövning och ersätts då med bilavdragsbeloppet hos skatteverket.

Utgift för skatt, försäkring, besiktning, reparation med mera får prövas särskilt i varje enskilt fall.

Boendekostnader

Hysesrätt

Skälig boendekostnad är vad en låginkomsttagare på orten har möjlighet att kosta på sig. Möjlighet till individuella bedömningar ska finnas.

Avgift för parkeringsplats eller garage som ingår i hyran godtas inte. Inte heller avgift för medlemskap i hyresgästförening godtas. Kostnad för kabel-TV och andra tillval ska inte godtas utom i de fall då den sökande inte har kunnat styra tillvalet. Hyrestillägg för lägenhetsunderhåll som beställs under period då den sökande har bistånd ska inte godtas.

Tillsammans med boendekostnaden ska även prövas om storleken på bostaden är skälig. Vägledande boendestandard, köket oräknat, är ett rum per person, vuxen eller barn. Vid fler än ett barn ska en individuell bedömning ske, varvid det ska beaktas att barn med stigande ålder kan ha behov av möjlighet till avskildhet.

Om boendekostnaden bedöms vara oskälig och behovet av försörjningsstöd inte bedöms vara tillfälligt (högst sex månader) ska den sökande uppmanas att sänka bostadskostnaden. När socialtjänsten ålägger en sökande att byta till ett billigare boende och talar om att man efter en viss tid inte längre kommer att acceptera den nuvarande boendekostnaden, innebär det ett förvaltningsrättsligt beslut som kan överklagas och därför ska en besvärshänvisning bifogas åläggandet.

Innan ett hushåll ställs inför kravet att förändra sin boendesituation ska följande förhållanden beaktas:

Bostadens storlek i förhållande till familjemedlemmarnas antal.

Sociala konsekvenser av en flyttning. Det gäller både barnfamiljer och en- samstående vuxna med sociala problem. För barnfamiljer måste beaktas konsekvenser för t.ex. skolgång, barnomsorg, socialt nätverk.

Sökandens ålder och hälsotillstånd samt möjlighet att klara av en flyttning.

Sökandens möjlighet att bli godkänd som hyresgäst vid byte p.g.a. exempelvis arbetslöshet och betalningsanmärkningar.

Sökandens möjlighet att i framtiden med egna inkomster själv klara den höga hyran.

Om socialtjänsten efter ovanstående överväganden kommer fram till att sökanden ska uppmanas ändra sin bostadssituation ska skälig tidsfrist ges för att genomföra flyttning eller på annat sätt förbilliga boendekostnaden. Skälig tidsfrist är 4 månader eller annan som är individuellt prövat. Om sökanden har oskäligt hög boendekostnad och bedöms kunna flytta men avstår från försök att sänka sin boendekostnad ska bistånd till hyran nedsättas i nivå med vad som ovan sägs om vägledande hyreskostnad.

Om sökande inte är villig att byta bostad ska ansökan om bistånd till hyreskostnad utöver "högsta godtagbara bostadskostnad", HGB, avslås. I vissa fall kan det bli aktuellt att avslå hela hyreskostnaden. Det gäller om hyreskostnaden väsentligen överstiger HGB. Skälet i dessa fall är att det inte är realistiskt att hushållet klarar sina behov på den del av normen som är kvar sedan överhyran är betald då bistånd endast beviljats upp till HGB.

Om någon som har försörjningsstöd anser sig behöva byta bostad under pågående biståndsperiod och detta medför ökad boendekostnad ska detta ske i samråd med socialtjänsten. Om den biståndssökande flyttar till dyrare boende utan att samråda med socialtjänsten ska den tidigare lägre hyran beviljas.

Bostadsrätt eller villa

Om bostaden representerar ett ekonomiskt värde, t.ex. i form av egen villa eller bostadsrättslägenhet, och biståndsbehovet bedöms bli långvarigt (mer än sex månader) kan det efter individuell prövning utgöra ett skäl för byte av bostad.

Andrahandsboende

För andrahandsboende gäller samma regler beträffande skälig standard och kostnad samt krav på flyttning som vid förstahandskontrakt

Ett av fastighetsägaren godkänt andrahandskontrakt ska eftersträvas, men kan inte krävas, utom i de fall då hushållet genom att hyra utan godkänt andrahandskontrakt går miste om bostadsbidrag. Det gäller barnfamiljer och personer 18-29 år som genom bostadsbidrag kan tillgodose sitt behov helt eller delvis på annat sätt än genom försörjningsstöd.

Ett skriftligt avtal mellan sökanden och förstahandshyresgästen ska alltid uppvisas. Detta bör innehålla överenskommelse om hyrestidens längd, ömsesidig uppsägningstid, hyrans storlek och vad som ingår i hyran. Lägenhetens adress ska framgå. Förstahandskontrakt eller hyresspecifikation ska begäras in, men kan inte uppställas som krav för rätt till försörjningsstöd.

Innan en biståndstagares andrahandsboende godkänns bör socialtjänsten undersöka vad den totala kostnaden för ex. uppvärmning, vatten, sopor blir.

Den sökande ska vara folkbokförd på adressen.

Inneboenderum

Vad som anges i detta avsnitt gäller inte inneboende hos nära släkting eller delad bostad med någon typ av hushållsgemenskap. För att betraktas som ett separat hushåll i normberäkningsssammanhang ska den sökandes hushåll som huvudregel disponera ett eget rum i bostaden.

Hyran för inneboenderum ska bedömas utifrån vad den sökande disponerar enligt uppvisat avtal med hyresvärden. Den faktiska hyran ska beviljas om den inte är oskälig. Kostnaden bör ej överstiga 5 % av basbeloppet för omöblerat samt vid inneboende i någon form ska hembesök göras för att kontrollera avtalets riktighet, antalet boende i bostaden och att personen kan anses vistas i kommunen. Den sökande ska vara folkbokförd på adressen. För att beräkna den sökandes hyreskostnad kan nedanstående exempel användas.

För den som är inneboende är det viktigt att den kan uppvisa ett skriftligt avtal där det tydligt framgår vad som ingår i den hyresdel som betalas. Vansbro kommun använder Riksförsäkringsverkets allmänna råd som vägledning för att bedöma om boendekostnaden är skälig.

Exempel: Personen bor inneboende i en lägenhet på 3 rum och kök och hyran är 4486 kr/mån. Lägenheten har 7 enheter (2 enheter/rum och 1 enhet för kök) och du antas därmed ha tillgång till 2 enheter. Hyreskostnaden delas med totalt antal enheter och multipliceras med 2; $4486 \text{ kr} / 7 \text{ enheter} = 641 \text{ kr} \times 2 \text{ enheter} = 1282 \text{ kr}$. Rimlig månadskostnad är därmed 1282 kr/mån.

Delad lägenhet

När syskon, nära släktingar eller kamrater delar lägenhet ska hushållsgemenskap förutsättas om inget talar emot det. Med hushållsgemenskap menas att man mer eller mindre delar på kostnaderna i hushållet. Om hushållsgemenskap inte finns gäller reglerna vid inneboende.

Vid prövning av försörjningsstöd när sökanden delar lägenhet ska nettohyran delas på antal boende i lägenheten, inklusive barn.

Vuxet hemmaboende barn eller förälder boende hos barn

Ungdom som avslutat skolgång men inte tidigare betalat hyresdel till föräldrarna.

Huvudregeln är att bistånd till hyresdel inte ska beviljas. Undantag görs när den unge är medlem i en familj som har försörjningsstöd eller som annars skulle bli i behov av det, vilket kan bli aktuellt på grund av att förälders bostadsbidrag minskar eller dras in.

Hushåll endast med barn över 18 år

Inkomst av bostadsbidrag bortfaller när den unge fyller 18 år eller avslutar gymnasiet.

Hyresdel för den unge kan beviljas med samma summa som det tidigare bostadsbidraget.

Ungdom/vuxet barn som tidigare betalt hyresdel till föräldrarna

Hyresdel beviljas om den sökande tidigare en period själv betalt hyresdel. Hyresdel beviljas med maximalt 1 % av basbeloppet. Perioden ska inte ligga mer än tre månader bakåt i tiden och vara av minst tre månaders varaktighet.

Förälder boende hos barn

Endast om bostaden införskaffas för att föräldern ska få plats och boendekostnaden då ökat ska bistånd till hyresdel beviljas. Hyresdelen beräknas då som för hemmaboende vuxet barn enligt ovan.

Övriga boendeformer

Med övriga boendeformer menas tredjehandskontrakt, campingboende, hyra av stuga, husvagn eller båt, inneboende hos kamrat som bor i 2:a hand, hotell, etc. Bistånd till boendekostnader ska i dessa fall prövas mycket restriktivt och beviljas endast om den sökande har mycket stora svårigheter att få annat boende och socialtjänsten inte kan erbjuda något alternativ.

Ungdom under 21 år utan egna inkomster som tecknat hyresavtal

Huvudregeln är att bistånd till boendekostnad inte beviljas om hyresavtalet tecknas under period då den sökande saknar inkomst och möjlighet att själv betala hyran. Undantag från huvudregeln kan göras om det föreligger starka sociala skäl till flyttningen.

Barnomsorgsavgift

I första hand ska sökande ansöka om nedsättning av avgifterna för förskola, skolbarnsomsorg och fritidsverksamhet. Bistånd till avgift för förskola, skolbarnsomsorg och fritidsverksamhet beviljas sökande som uppstår försörjningsstöd eller har inkomster i nivå med riksnormen.

Begravning

Begravningskostnader ska i första hand täckas av tillgångar i dödsboet eller genom försörjningsskyldigas, dvs. föräldrars och efterlevande makars/registerade partners,

inkomster eller tillgångar. Vid bedömning av försörjningsskyldigas betalningsförmåga prövas rätten till bistånd mot gällande norm för försörjningsstöd.

Begravningskostnader går före alla andra kostnader som kan belasta dödsboet. Alla kända tillgångar som finns på dagen för dödsfallet avräknas direkt vid ansökan om begravningskostnad,

Socialtjänsten kan beakta om den avlidne gett bort eller sålt tillgångar förmånligt till en dödsbodelägare strax före dödsfallet.

Skälig kostnad för begravning beviljas med faktisk kostnad upp till 50 % av basbeloppet.

Kostnader för hemtransport vid dödsfall utomlands beviljas inte. Om en svensk resenär avlider på utlandsresa är det antingen personens hem- eller rese- försäkring, eller de anhöriga som får betala kostnaden för transport av den avlidna till Sverige. Om försäkring saknas och anhöriga inte har ekonomisk möjlighet att betala för hemtransport, hjälper ambassaden till med att ordna en enkel och värdig begravning utomlands.

Merkostnader vid nära anhörigs begravning

Kläder och skor

Kläder, skor och andra kostnader ex blommor ersätts med högst 5,6 % av basbeloppet.

Reskostnader

Reskostnader ersätts med faktiska kostnader för billigaste färdmedel.

Dator

Dator kan beviljas hushåll med långvarigt försörjningsstödsbehov. Datorinköp beviljas endast till de som på grund av studier eller jobbsökande eller om det finns andra sociala skäl exempelvis socialfobi, är i behov av tillgång till dator och det ej finns möjlighet att på något annat sätt tillfredsställa behovet. Bistånd beviljas endast hushåll som helt saknar dator med en kostnad upp till 6 % av basbeloppet.

Fackföreningsavgift och A-kassa

Bistånd beviljas med faktisk kostnad till fackföreningsavgift och arbetslöshetskassa. Möjlighet till reducerad avgift ska undersökas.

Fastighetsavgift

Då en kvarskatt till största delen uppstår beroende på fastighetsavgift kan kvarskatten beviljas som bistånd om den tillhör ett permanentboende och det bedöms som om biståndsbehovet kan bli långvarigt.

Flyttkostnader

Bistånd kan beviljas till sökande som har försörjningsstöd eller inkomster i nivå med riksnormen. Biståndsbehovet ska prövas utifrån den sökandes egen förmåga att ordna med flyttning med hjälp av släkt och vänner. För att bistånd till flytt utanför kommungränsen ska

beviljas ska flytten leda till förbättrade levnadsförhållanden ex ekonomi, arbete och sociala förhållanden.

Det beviljade biståndet ska i första hand gälla hyra av kärra/flyttbil inklusive kostnader för bensin och försäkring. Endast om särskilda skäl föreligger godtas anlitan­de av flyttfirma.

Bistånd till kostnad för flyttning utanför Norden beviljas inte.

Fritidsaktiviteter

Bistånd till fritidsaktiviteter ingår i riksnormen och extra bistånd till vuxna beviljas endast i undantagsfall av sociala/medicinska skäl.

Färdtjänstavgift

Faktisk avgift för färdtjänst ska räknas in i månadsbeloppet. Bistånd till avgift för riksfärdtjänst ska bedömas på samma sätt som kostnad för andra resor som inte är lokala.

Glasögon/linser

Den sökande ska uppvisa intyg och kostnadsförslag som styrker behovet av glasögon och vad som ingår i begärt pris. Skälig kostnad för glasögon är lägsta paketpris som erbjuds av optiker.

Bistånd till specialslipade eller specialbehandlade glas, såsom färgade eller extra tunna glas, beviljas endast om behovet är styrkt av läkarordination. Den extra kostnaden godtas om speciell slipning eller behandling är det enda alternativet för att korrigera sökandens synfel.

Kostnad för ögonlinser godtas om det är det enda alternativet för sökanden och behovet är styrkt med läkarintyg.

Hemförsäkring

Bistånd beviljas med faktisk kostnad till grundförsäkring som omfattar rättsskydd, ansvar, överfall och egendomsskydd. Egendomsskydd beviljas maximalt för ett lösöre upp till 300 000 kronor. Biståndet beviljas månadsvis.

Hemtjänstavgift

Ekonomiskt bistånd ska inte utgå till kostnaden för hemtjänst. Vid debitering av hemtjänstavgift görs beräkning från äldreomsorgen så att den enskilde alltid har ett skäligt belopp kvar till sina utgifter efter det att hyra och hemtjänstavgift betalats s.k. förbehållsbelopp.

Hemutrustning

Komplettering

Bistånd till löpande komplettering och reparation av befintlig hemutrustning ska vid behov beviljas personer med mer än ett års biståndstid. Prövning av behovet ska göras i förhållande till vad som kan anses vara skäligt levnadsnivå och vad en låginkomsttagare i allmänhet har råd att kosta på sig. Behovet ska prövas med hänsyn till den sökandes ålder och framtida

förmåga att försörja sig själv. Hembesök ska alltid göras innan och efter det att biståndet beviljats.

Begränsad hemutrustning

Varje familjemedlem ska ha sin egen sängplats. Alla ska ha möjlighet att sitta till bords samtidigt. Gardiner och armatur ska finnas i den omfattning som lägenhetens utformning kräver. Köksutrustning ska svara mot familjens storlek etc. Barns behov av "normal" hemstandard bör särskilt beaktas.

Begränsad hemutrustning för att äta och sova består av säng, lampor, köksbord, stolar, gardiner, husgeråd och linnevaror.

Beviljas för 1 vuxen med 15 % av basbeloppet, för 2 vuxna med 20 % av basbeloppet och för barn med 5 % av basbeloppet.

För barnfamiljer kan det även bli aktuellt med bistånd till möbler i vardagsrum. Biståndet avser sittplatser, bord, gardiner och matta och kan beviljas med 10 % av basbeloppet.

TV beviljas upp till 4 % av basbeloppet.

Hel hemutrustning

Hel hemutrustning kan beviljas sökande som inte bedöms kunna bli självförsörjande inom en överskådlig framtid t ex. sökande med mycket svår psykosocial problematik eller äldre med låg eller ingen pension.

Hel hemutrustning består av möbler till kök, sovrum och vardagsrum. Dessutom av lampor, husgeråd, sängutrustning, handdukar och mattor samt städartiklar och dammsugare och TV.

Beviljas för 1 vuxen med 25 % av basbeloppet, för 2 vuxna med 30 % av basbeloppet och för barn med 10 % av basbeloppet. För dammsugare beviljas 1 % av basbeloppet och för TV 4 % av basbeloppet.

Hushållsel

Bistånd beviljas till faktisk skälig kostnad. Om det framkommer i ett ärende att en biståndstagare har ett för kostsamt tecknat avtal bör handläggaren erbjuda hjälp med att teckna ett nytt mer förmånligt avtal.

Internet och bredband

I riksnormen ingår utgifter för informationsinhämtning via medier, ex dagstidning. Enligt en dom i kammarrätten så kan bistånd upp till högst 1 % av prisbasbeloppet beviljas för internetkostnader, beviljas utöver den delpost i riksnormen som avser medier, då samhället allt mer ger all information via nätsidor.

Kläder och skor utöver det som ingår i riksnormen

Klädutrustning inför institutionsvistelse

Sökande som skrivs in för vård och behandling kan vid behov få extra bistånd till kläder efter styrkt behov av institutionen eller likvärdig.

Behov av särskilda kläder och skor

Här avses engångskostnader för specialbeställda kläder och skor som inte täcks av handikappersättning eller landstingsbidrag. Eventuellt bistånd ges endast till merkostnader.

Vid deltagande i arbetsmarknadsåtgärder kan det finnas krav på särskilda arbetskläder. Bistånd beviljas till den faktiska kostnaden upp till 5 % av basbeloppet för kläder och skor. Biståndet beviljas vid återkommande behov tidigast var 12e månad.

Extra klädbidrag utöver norm

Extra bistånd beviljas endast vid synnerliga behov och i samråd med samordnare. Kläder och skor ingår i riksnormen och extra bistånd beviljas endast i undantagsfall.

Magasineringskostnad

Bidrag till magasineringskostnad för möbler och andra tillhörigheter kan beviljas i undantagsfall och endast upp till tre månader för att lösa en akut situation. Vid institutionsvistelse beviljas bistånd till bostadshyra alternativt hyra av förråd.

Rätt till bistånd vid frånvaro

När en biståndstagare har ogiltig frånvaro från planerade insatser kan biståndet nedsättas till matnorm.

Vid omfattande och/eller upprepad frånvaro på grund av sjukdom kan läkarintyg begäras.

Patientavgift vid dygnet runt vård på sjukhus

Om avgiften inte går att få reducerad beviljas faktisk kostnad.

Sjukvård och medicin

Omfattar avgift vid läkarbesök och läkarföreskriven medicin och behandling som ingår i högkostnadsskyddet. Endast kostnader för av staten rabatterade läkemedel ska godkännas.

Annan sjukvårdvårdande behandling och hjälpmedel

Efter styrkt ordination kan annan sjukvårdande behandling samt hjälpmedel godkännas med faktisk kostnad.

Nedsättning av bistånd då enskild nekar till drogtest

Huvudregeln är att om det är i syfte att utreda personens arbetsförmåga så kan nedsättning ske om personen utan giltigt skäl uteblir från provtagning.

I övriga fall kan nämnden ej villkora rätten till ekonomiskt bistånd.

Resor

Rekreationsresor

Huvudprincipen är att bistånd till rekreationsresor inte ska beviljas. Biståndet ska prövas mycket restriktivt och endast ges när det finns starka sociala eller medicinska skäl för en resa

till anhöriga e.d. i rehabiliterande syfte inom Sverige. Ang. barnfamiljer se under avsnittet "Barns behov".

Återföreningsresor

Bistånd till denna typ av resor beviljas inte utan synnerliga skäl och då endast avseende återförening av förälder och minderårigt barn som inte bor tillsammans med en vårdnadshavare. När Röda Korset beviljat hjälp till reskostnaden för barn som ska förenas med föräldrarna i Sverige kan bistånd beviljas till egenavgiften.

Återvandringsresor

Utländska medborgare som kommit till Sverige som flyktingar kan söka återvandringsbidrag hos Migrationsverket. Bidraget ges dels i form av reskostnad, dels som en allmän schablon per person. Ibland önskar en person rekognosera i hemlandet innan eventuell återvandring. Inte heller i dessa fall ska kommunen gå in med ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen till reskostnad.

Domstolsresor

Den som kallas att vittna eller att höras som målsägande har rätt att få ersättning för sin inställelse av domstolen.

Den som i brottmål kallats på begäran av åklagaren har rätt till ersättning av staten för resekostnaden till och från tingsrätten.

Den som kallas på begäran av annan part än åklagaren har rätt att få ersättning av den parten. Rätten till ersättning omfattar resekostnad till och från förhandlingen, uppehälle samt förlorad arbetsinkomst eller annan ekonomisk förlust.

Om alla dessa möjligheter är uttömda och behov av bistånd till domstolsresa fortfarande kvarstår kan bistånd beviljas med skälig ersättning.

Skulder

Hyresskulder

Behandling av hyresskulder måste prövas på annat sätt än andra skulder. Skälet till det är att de konsekvenser som en hyresskuld kan få för försörjningen och livsföringen i övrigt är större än vad som är vanligt i fallet med andra skulder. I synnerhet bör barns situation särskilt beaktas.

Behovet av bistånd ska prövas mot bakgrund av det vid ansökningstillfället föreliggande behovet och vilka konsekvenser som en utebliven reglering av skulden kan få samt om behovet kan tillgodoses på annat sätt än genom bistånd. Möjligheten att avbetala skulden till hyresvärden ska alltid först prövas.

Man bör alltid skilja på hyresskulder:

Den enskilde skulle ha varit berättigad att få hjälp med hyran när den förföll till betalning om han/hon ansökt om biståndet i tid.

Hyresskulder där sökande egentligen haft råd att betala själv vid tidpunkten för hyrans betalning men av olika skäl låtit bli detta.

Har någon saknat eller haft låg inkomst och av den anledningen inte kunnat betala sin hyra men först senare inkommer och begär bistånd till den skuld som uppkommit och om bidragsbehovet fortfarande kvarstår har den enskilde rätt till bistånd.

Har han/hon däremot haft råd att betala hyran men underlåtit detta så måste bedömning göras av vilka konsekvenser det för med sig att ansökan om bistånd till reglering av skulden avslås.

Bistånd till hyresskuld kan beviljas för gamla och sjuka där alternativt boende inte kan ordnas.

Om det är möjligt att få en annan bostad och detta i övrigt kan anses rimligt så bör ansökan om bistånd till hyresskulder avslås.

Skuld för hushållsel

Avstängning av hushållsel medför stora sociala konsekvenser för hushållet. Bistånd till skuld för hushållsel ska därför prövas på samma grunder som hyresskuld. Även i detta sammanhang ska barnets situation uppmärksammas särskilt.

Övriga skulder

Huvudprincipen är att bistånd inte utgår för att reglera skulder. Ett undantag kan vara om någon är i akut behov av bistånd och inte kan få tid omgående för prövning av biståndsbehovet och då lånar pengar i avvaktan på att få sin sak prövad. Om biståndsbehovet förelåg redan vid tidpunkten för kontakten med socialkontoret bör bistånd upp till försörjningsstödsnivå kunna utgå även till skuld till släktingar och vänner.

Sparande

Barn och ungdomar kan, så länge föräldrars försörjningsansvar råder, ha ett sparbelopp med maximalt 15 % av 2019 års basbelopp utan att detta ska läggas till grund för bedömning av behovet för en i övrigt biståndsberättigad familj. Överstiger sparmedel detta belopp ska den överskjutande delen endast beräknas för uppehälle till det barn eller den ungdom det berör dvs. inte till den övriga familjens kostnader.

Tandvård

Ekonomiskt bistånd utgår i första hand till akut tandvård.

Akut tandvård

Med akut tandvård avses ofrånkomligt behov av behandling vid värk, infektiösa tillstånd och traumaskador. Exempel på behandling kan vara tandutdragning, akut rotbehandling, temporära fyllningar, enstaka fyllningar för att undanröja värk samt proteser.

Detta är behandling som oftast måste utföras omedelbart. Den får utföras utan kostnadsförslag i de fall ett sådant inte kan inväntas. Det ska av tandvårdsräkning eller genom kontakt med behandlande tandläkare framgå att behovet av behandling var akut.

Det bör uppmärksammas att det faktum att det står "akut besök" på räkningen inte i sig innebär att behovet av behandling var akut.

Nödvändig uppehållande tandvård

Vid längre tids beroende av försörjningsstöd kan även annan tandvård än akut beviljas om det är nödvändigt för att uppnå godtagbar tuggförmåga, förhindra väsentligt försämrad tandstatus och är en förutsättning för att fungera socialt och kunna arbeta.

Bistånd till nödvändig tandvård kan beviljas personer som under minst 1 år har haft försörjningsstöd eller inkomster i nivå med normen och som inte inom rimlig tid förväntas öka sina inkomster. Kostnaden för tandläkarens undersökning i samband med kostnadsförslaget ska inkluderas i biståndet men inte kostnad för uteblivande från besök. Följande ska beaktas vid ansökan om bistånd till tandvård:

Omfattningen av tandvården och kostnaden ska jämföras med vad en låginkomsttagare har råd att kosta på sig.

Behandlingen ska omfattas av statligt tandvårdsstöd enligt 1 kap 3 § lagen om statligt tandvårdsstöd. Att en föreslagen behandling omfattas av statligt tandvårdsstöd, eller godkänts i Försäkringskassans förhandsprövning, innebär dock inte att detta kan ligga till grund för om ekonomiskt bistånd enligt SoL ska beviljas till kostnaden eller inte.

Folktandvårdens prislista för de åtgärder som debiteras ska vara vägledande.

Tandvården ska utföras av tandläkare som är uppförd på försäkringskassans förteckning.

Kostnadsförslag ska infordras och innefatta kopia på eventuellt beslut på förhandsprövning av försäkringskassan.

Oberoende tandläkare ska konsulteras vid ansökningar om dyrare eller mer omfattande tandvård. Om förvaltningen inte har avtal med egen konsulttandläkare kan den sökande t.ex. uppmanas att på förvaltningens bekostnad skaffa kostnadsförslag från folktandvården för jämförelse.

En individuell bedömning ska även göras av den enskildes förmåga att sköta sin tandhygien, exempelvis i samband med missbruk.

Avgift för narkos eller annan motsvarande smärtlindring kan ingå i tandvårdskostnaden för personer med extrem tandvårdsrädsla. Denna ska vara styrkt med läkarintyg eller med resultatet av ett test som utvisar att en person uppfyller kriterierna för extrem tandvårdsrädsla.

Det ska även vara styrkt att personen inte kan tillgodogöra sig landstingets terapiprogram för behandling av tandvårdsrädsla inom ramen för den öppna hälso- och sjukvårdens avgiftsregler och högkostnadsskydd.

Sökande som har egen inkomst över försörjningsstödsnivå men ändå söker bistånd till tandvårdskostnad kan beviljas bistånd för nödvändig tandvård i vissa fall. Om kostnad och omfattning är skäligt beviljas bistånd till den del av kostnaden som överstiger vad han eller

hon själv kan betala med sitt normöverskott under 6 månader. I första hand ska den sökande dock hänvisas till avbetalning hos tandläkaren.

Ett beslut om bistånd till tandvård sträcker sig ofta över flera månader men ska alltid tidsbegränsas. Rätten till ekonomiskt bistånd ska prövas månad för månad och när beslut fattas som löper över flera månader ska en omprövningsklausul alltid skrivas in i beslutet. Tandvård som utförts före ansökan ska inte beviljas utan betraktas som en skuld.

Handläggare har rätt att fatta beslut upp till 18 % av prisbasbeloppet utöver det är det IFO-chef och utskott.

Telefon

Fast telefoni

Bistånd till öppning av nytt telefonabonnemang beviljas endast hushåll med styrkt behov av stationär telefon. I följande fall kan behov av stationär telefon motiveras:

Personer som på grund av ålder, sjukdom eller skada inte har förmåga att använda en mobiltelefon.

Fast telefoni är en förutsättning för att läkarföreskrivna tekniska hjälpmedel, som exempelvis trygghetslarm, ska kunna installeras.

Kostnader för telefoninstallation på grund av intensivövervakning med fotboja ska inte beviljas då detta bekostas av kriminalvårdsmyndigheten. Alla löpande kostnader för telefon ingår i riksnormen.

Mobil telefoni

Mobiltelefon med telefonkort kan jämföras med och utgöra ett billigare alternativ till fast installation. Bistånd till inköp av mobiltelefon beviljas med högst 2 % av basbeloppet.

Jobbstimulans

Enligt SoL ska socialtjänsten stärka möjligheterna för personer med ekonomiskt bistånd att försörja sig själva genom arbete samt stimulera, uppmuntra och stödja biståndsmottagare till egen försörjning.

Utifrån detta finns det i lagstiftningen en Jobbstimulans som innebär att i beräkningsgrunden för ekonomiskt bistånd ska inte hela arbetsinkomsten räknas in vid bedömningen av rätten till bistånd. Detta gäller enbart för den som har fått försörjningsstöd sex månader i följd. För den som har fått försörjningsstöd under sex månader i följd ska 25 procent av inkomsterna av anställning inte beaktas vid bedömningen av rätten till ekonomiskt bistånd. Beräkningsregeln ska gälla under två år. För den som efter denna tid åter fått försörjningsstöd under sex månader i följd ska beräkningsregeln gälla igen.

Ekonomisk hjälp enligt 4 kap 2 § SoL

Socialnämnden har enligt SoL 4 kap 2 § rätt att ge bistånd utöver 1 § om det finns skäl för det. Biståndet enligt 4 kap 2 § är sådant bistånd som inte är nödvändigt för att den enskilde skall uppnå skälig levnadsnivå.

Hyresskulder och el-skulder

Bistånd till hyresskulder och el-skulder i situationer då hushållet haft inkomster som borde ha varit tillräckliga för att betala hyran kan ges enligt SoL 4 kap 2 §. Vid beslut om avslag skall det fattas enligt SoL 4 kap 1 §, vilket ger den enskilde möjlighet att överklaga. Om hushållet bedöms ha möjligheter att återbetala biståndet skall beslut fattas jml. SoL 4 kap 2 § mot återbetalning.

Andra skulder

Ekonomiskt bistånd utgår inte till skulder. Undantag kan göras för skulder som är nödvändiga för livsuppehållet.

Annat bistånd jml. SoL 4 kap 2 §

I andra fall än ovanstående kan det finnas skäl att ge bistånd jml. SoL 4 kap 2 §. Det handlar främst om bistånd av förebyggande karaktär. Bistånd kan ges även om det inte är nödvändigt för att den enskilde skall uppnå skälig levnadsnivå, men det bedöms ha stor betydelse för den enskildes utveckling.

Bistånd enligt SoL 4 kap 2 § kan ges mot återbetalning. Vid beslut om bistånd utöver skälig levnadsnivå bör beslutet fattas med villkor om återbetalning den enskilde bedöms ha möjlighet att återbetala inom rimlig tid.

Utländska medborgare

Med uppehållstillstånd

Utländska medborgare med uppehålls- och arbetstillstånd i Sverige som vistas här har samma rätt till bistånd som svenska medborgare. Om personen söker ekonomiskt bistånd ska detta beslut visas upp. Utländska medborgare med uppehållstillstånd för besök ska bedömas på samma sätt som utländska medborgare som befinner sig tillfälligt i landet.

Utan uppehållstillstånd

Utländska medborgare som tillfälligt vistas i Sverige, till exempel turister, affärsresande och säsongarbetare ska vid ekonomiska problem i första hand hänvisas till det egna landets ambassad eller konsulat. I princip finns rätt till ekonomiskt bistånd i en nödsituation och

kommunen är skyldig att pröva biståndsbehovet i de fall behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Det yttersta ansvaret skulle i det enskilda fallet kunna ge den enskilde matpengar samt en biljett hem.

Efter tre månaders vistelse i Sverige inträder kravet på uppehållstillstånd. Om personen saknar uppehållstillstånd och inte heller har ansökt om uppehållstillstånd, bör socialtjänsten uppmana personen att ta kontakt med Migrationsverket för att ansöka om ett uppehållstillstånd. Ansöker personen inte om uppehållstillstånd kan det eventuellt bli aktuellt med bistånd i avvaktan på avvisning/utvisning.

Asylsökande och övriga personer som sökt uppehållstillstånd

Asylsökande ska alltid hänvisas till Migrationsverket som beviljar dag ersättning enligt Lag om mottagande av asylsökande med flera (LMA). Detta gäller oavsett om den asylsökande vistas på förläggning eller hos släkting i kommunen. Kommunen ansvarar för gruppen ”Övriga som sökt uppehållstillstånd” i Sverige och omfattas av 1 § punkt 3 i LMA, det vill säga de som ”har ansökt om uppehållstillstånd i Sverige och av särskilda skäl medgett rätt att vistas här medan ansökan prövas”. Det är Migrationsverket som beslutar om detta och beslutet ska visas upp av den sökande. Dessa personer beviljas dag ersättning enligt LMA och det utbetalas av kommunen. Detta gäller även personer som tidigare haft uppehållstillstånd som upphört att gälla och som sökt nytt uppehållstillstånd. I de senare fallen kan det även bli aktuellt att bevilja hyra med mera.

Dag ersättningen ska täcka kostnader för livsmedel, kläder och skor, fritidsaktiviteter, hygienartiklar och andra förbrukningsvaror. Den ska även täcka utgifter för hälso- och sjukvård, tandvård samt läkemedel. Om särskilt angelägna behov uppstår kan särskilt bidrag lämnas för kostnader för vinterkläder, glasögon, kosttillskott, hjälpmedel vid funktionsnedsättning, spädbarnsutrustning och begravningskostnad. Bistånd som kommunen utger enligt LMA ska återsökas från staten. Undantag från ovanstående ska göras för barn under 18 år som bor hos vårdnadshavare med uppehållstillstånd. Dessa ska beviljas bistånd enligt SoL.

Nyanlända invandrare

Nyanlända som beviljats uppehållstillstånd, är mellan 20 och 65 år, har varit bosatta i Sverige högst ett år efter första folkbokföringsdatum och som har en etableringsplan genom Arbetsförmedlingen har rätt till etableringsersättning. I normalfallet ska etableringsersättningen täcka försörjningsbehovet, men det kan uppstå ett antal situationer när en nyanländ/ett hushåll där en nyanländ ingår ändå behöver försörjningsstöd. Nedan följer några exempel på sådana situationer:

Om det uppstår ett glapp mellan dag ersättning enligt LMA och utbetalning av etableringsersättning

Om den nyanländes arbetsförmåga är nedsatt och den enskilde därför får reducerad eller ingen etableringsersättning

Om den nyanlände på grund av t ex. vård av barn inte kan delta i etableringsinsatser

Om ungdom 18–20 år, som studerar på gymnasiet, inte har sina föräldrar i landet och inte är placerade för vård utanför det egna hemmet.

Om etableringsersättning samt övriga inkomster som personen har, ej gör personen självförsörjande

Vissa av de kostnader som kommunen har för försörjningsstöd till nyanlända går att återsöka hos Migrationsverket. Det gäller i de fall den enskilde får reducerad etableringsersättning till följd av nedsatt arbetsförmåga och när ekonomiskt bistånd beviljas till studerande ungdomar som saknar föräldrar i landet och inte är placerade för vård.

Ersättning efter att etableringsplanen är slut

Om personen inte är självförsörjande när etableringsplan och etableringsersättning upphör och inte kan få sin försörjning tryggad på annat sätt, hänvisas personen till kommunens ekonomiska bistånd. Kommunerna får ingen särskild ersättning för dessa kostnader.

EU-medborgare

För EU-medborgare gäller särskilda regler som innebär att kravet på uppehållstillstånd enligt utlänningslagen inte gäller under vissa förutsättningar. Bestämmelser om uppehållsrätt, som reglerar EU-medborgares rätt att vistas i landet, finns i utlänningslagen och utlänningsförordningen. Reglerna om uppehållsrätt omfattar även medborgare från EES-länderna Island, Norge och Liechtenstein. Reglerna om uppehållsrätt omfattar dock inte medborgare från Schweiz, för vilka tidigare regler om uppehållsrätt fortfarande gäller.

Reglerna om uppehållsrätt är endast tillämpliga på sådana EU- medborgare som reser till eller uppehåller sig i en annan medlemsstat än den de själva är medborgare i och därigenom utnyttjar den fria rörligheten. Med uppehållsrätt avses rätten för EU-medborgare och deras familjemedlemmar att vistas i Sverige mer än tre månader utan uppehållstillstånd under vissa förutsättningar. EU-medborgaren har uppehållsrätt om han/hon uppfyller något av nedanstående kriterier:

Är arbetstagare eller egen företagare i Sverige

Har kommit till Sverige för att söka arbete och har en verklig möjlighet att få anställning

Är inskriven som studerande vid en erkänd utbildningsanstalt i Sverige och enligt en försäkran om detta har tillräckliga tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning samt har en heltäckande sjukförsäkring för sig och sina familjemedlemmar som gäller i Sverige

Har tillräckliga tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning och har en heltäckande sjukförsäkring för sig och familjemedlemmarna som gäller i Sverige.

Med familjemedlem avses make/maka eller sambo, samt släkting i rakt nedstigande led till den enskilde eller till hans/henne make eller sambo, om släktingen är under 21 år eller är beroende av den enskilde för sin försörjning. Även släkting i rakt uppstigande led till den enskilde eller till hans/hennes make eller sambo räknas som familjemedlem, om släktingen är beroende av dem för sin försörjning. Registrerad partner jämställs med make. Familjemedlemmar behöver inte vara EU-medborgare för att ha uppehållsrätt. En familjemedlem som inte är EU-medborgare ska ansöka om uppehållsrätt hos Migrationsverket senast tre månader efter ankomsten till Sverige.

Om en svensk medborgare gifter sig med en medborgare från annat EU-land eller annat utomnordiskt land, ska denne ha sökt och beviljats uppehållstillstånd i Sverige innan inresa i landet. Detta krävs dock inte om medborgaren från annat EU-land själv uppfyller kriterierna för att ha uppehållsrätt exempelvis genom en anställning i Sverige. Upphållsrätten finns så länge villkoren är uppfyllda. En EU-medborgare som har vistats lagligt i Sverige utan avbrott under minst fem år har permanent uppehållsrätt.

Yrkesverksamma personer

En EU-medborgare har uppehållsrätt om personen är arbetstagare eller egenföretagare i Sverige. För att räknas som yrkesverksam person ska arbetet utföras åt någon annan, personen ska vara under dennes arbetsledning och arbetet ska ske mot ersättning. En EU-medborgare som är arbetstagare och vistas i Sverige har samma rätt till ekonomiskt bistånd som svenska medborgare. För rätt till bistånd krävs det att övriga krav enligt SoL är uppfyllda.

Om arbetstagaren drabbats av tillfällig arbetsförmåga på grund av sjukdom eller olycksfall behåller personen sin uppehållsrätt under den tid som han eller hon inte kan arbeta.

När anställningen upphör är utgångspunkten att personen förlorar sin anställning som arbetstagare. I vissa situationer kan dock en person som har avslutat en anställning i Sverige behålla sin uppehållsrätt som arbetstagare. I dessa fall kvarstår rätten till likabehandling i fråga om socialt bistånd. Vid ofrivillig arbetslöshet behåller personen status som arbetstagare om anställningen varat mer än ett år och personen i fråga anmält sig som arbetssökande på Arbetsförmedlingen. Om anställningen redan från början varit tidsbegränsad till mindre än ett år och personen i fråga blir ofrivilligt arbetslös under denna period anmäler sig som arbetssökande kvarstår ställningen som arbetstagare i sex månader. Detta förutsätter att arbetstagaren kan visa intyg om anställning eller liknande.

Egenföretagare

EU-medborgare som är bosatt och verksam i Sverige med eget företag ska behandlas på samma sätt som svenska medborgare med eget företag i utredning om ekonomiskt bistånd.

Arbetssökande

En EU-medborgare har uppehållsrätt om han eller hon är arbetssökande i Sverige med verklig möjlighet att få anställning. Enligt EG-rättslig praxis har den arbetssökande i regel rätt att vistas sex månader i medlemsstaten för att söka arbete. Samtidigt har EG-domstolen påpekat att om personen fortfarande efter sex månader söker arbete och har reell möjlighet att anställning kan han eller hon inte tvingas att lämna värdmedlemsstaten.

En arbetssökande EU-medborgare har i regel inte rätt till försörjningsstöd. En individuell bedömning måste dock alltid göras i det enskilda fallet, där hänsyn bland annat ska tas till vistelsetidens längd och avsikten med vistelsen. För personer med rätt till arbetslöshetsersättning enligt hemlandets regler finns möjlighet att under tre månader ta med sig denna ersättning till det land där man tillfälligt vistas. Kommunen måste från fall till fall bedöma om bistånd ska beviljas och i sådant fall i vilken omfattning.

Icke yrkesverksamma personer

Vissa studerande och andra personer, t ex pensionärer, som har tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning och en heltäckande sjukförsäkring har uppehållsrätt. Tanken är att personer som tillhör kategorin icke yrkesverksamma själva ska disponera över tillräckliga medel så att de inte blir en belastning för det sociala systemet i värdlandet.

En EU-medborgare som lagligen vistas i Sverige vid biståndsbedömningen ska i princip behandlas på samma sätt som en svensk medborgare under samma förutsättningar. Kommunen måste från fall till fall bedöma om bistånd ska beviljas och i sådant fall i vilken omfattning.

Tillfällig vistelse i Sverige

En EU-medborgare som tillfälligt vistas i Sverige, till exempel som turist eller affärsresande, som inte har något arbete i Sverige och inte heller har för avsikt att arbeta i Sverige ska vid ekonomiska problem i första hand hänvisas till det egna landets ambassad eller konsulat. I princip föreligger rätt till ekonomiskt bistånd i en nödsituation och kommunen är skyldig att pröva biståndsbehovet i de fall behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Kommunens yttersta ansvar enligt SoL skulle i det enskilda fallet kunna innebära att den enskilde beviljas matpengar, logi samt biljett hem.

Akut nödsituation

Rätt till bistånd finns alltid i akuta nödsituationer. Vid dessa situationer bör särskilt beaktas om det finns barn i familjen. Ett avslag på en ansökan om bistånd får inte leda till att barn far illa.

Särskilda målgrupper

Våld i nära relationer

I arbetet med ekonomiskt bistånd är det viktigt att uppmärksamma det behov av hjälp som kan finnas i bidragshushållen i samband med våld i nära relationer och i samband med hedersrelaterat våld.

Vid bedömning av rätten till bistånd i form av exempelvis placering i skyddat boende får den enskildes ekonomi inte avgöra om behövliga biståndsinsatser ska beviljas eller ej.

Vid prövning av rätten till ekonomiskt bistånd ska däremot behovsbedömningen kompletteras med en ekonomisk prövning, dvs. om den enskilde själv har inkomster eller tillgångar som kan tillgodose det ekonomiska behovet.

I det akuta skedet är dock skyddsbehovet det primära och tillfälligt ekonomiskt bistånd kan beviljas utan sedvanlig prövning av den skyddsbehövandes egna ekonomiska förutsättningar.

Att hänvisa till partners försörjningsskyldighet är olämpligt i det akuta skedet.

Vid handläggning av ekonomiskt bistånd utgörs samhörigheten i ett hushållet av båda parterna och i samband med våld i nära relation är det lämpligt att i stället lägga upp separata akter.

Uppdrag till kommunal arbetsmarknadsenhet eller annan

Bistånd kan ges enligt SoL 4 kap 4 och 6 §§. I samband med praktik och kompetenshöjande insatser kan försörjningsstöd beviljas enligt norm och riktlinjer.

Vid ogiltig frånvaro ska rätten till bistånd prövas.

Vid beslut om insats i form av kompetenshöjande insatser ska alltid samråd ske med Aktivitetscentrum innan beslut om placering.

Uppföljning av åtgärder för rehabilitering till egen försörjning

Åtgärder för rehabilitering till egen försörjning ska följas upp minst var tredje månad.

Omprövning av beslut

Omprövning av beslut ska ske när socialtjänsten har fattat felaktigt beslut eller då klienten inkommer med överklagan på fattat beslut.

Överklagande

När en överklagan kommer in ska socialtjänsten först ta ställning till om överklagan inkommit i rätt tid. Överklagan ska ha inkommit till socialtjänsten senast 3 veckor efter att den enskilde tagit del av beslutet. Om det inte framkommer nya uppgifter som leder till omprövning ska överklagan sändas till Förvaltningsrätten utan dröjsmål. Om överklagan inte inkommit i rätt tid ska den avvisas enligt FL 45 §. Ett avvisningsbeslut ska kommuniceras till den enskilde och kan överklagas.